

Posudek na diplomovou práci

Ivana Roubalová: Tiskový odbor Ministerstva zahraničních věcí 1918 – 1938. Osobnosti, koncepce a řízení.

Ivana Roubalová si za téma své diplomové práce zvolila Tiskový odbor Ministerstva zahraničních věcí v období tzv. První republiky. Jedná se o oblast, která byla doposud zkoumána jen v minimální míře a pokud jde o její důležitost či zajímavost, pak rozhodně neprávem. Ministerstvo zahraničních věcí vedené po dlouhou dobu pozdějším prezidentem Benešem totiž hrálo v systému první republiky zásadní úlohu a jeho tiskový odbor velmi výrazným způsobem ovlivňoval podobu prvorepublikového tisku. Řada prvorepublikových novinářů byla ministerstvem zahraničí finančně podporována (např. ve formě různých stipendií), a tito lidé pak měli na oplátku ovlivňovat zahraniční novináře tak, aby psali v zájmu Československé republiky. Podpory se dostávalo i řadě zahraničních novinářů, zejména z Anglie a Francie a dále z členských států Malé dohody, které hrály zásadní úlohu v bezpečnostní politice československého státu. Archivní materiály, do nichž jsme měli nedávno možnost nahlédnout, přitom naznačují, že rozsah těchto podpor ze strany ministerstva zahraničních věcí byl skutečně značný.

Ivana Roubalová rozdělila svou práci do tří základních částí. V úvodní části stručně hovoří o vzniku samostatného Československa a nastiňuje základní linie směřování domácí i zahraniční politiky. Další část je věnována vzniku, vývoji a organizaci samotného Ministerstva zahraničních věcí. Poté, co si takto autorka vytvořila jakési obecnější zázemí, přistupuje již k samotnému jádru práce, které představuje zpravodajský odbor ministerstva zahraničních věcí. Postupně nás seznamuje s jeho vznikem, strukturou a především pak s úlohou, jakou tento odbor v systému První republiky hrál. Poslední část práce pak tvoří medailonky jednotlivých vedoucích představitelů zpravodajského odboru.

Po stránce obsahové nemám k práci zásadnějších připomínek. Úvodní kapitoly věnující se vzniku a stabilizaci nově vzniklého československého státu a ministerstvu zahraničních věcí sice nepřinášejí nic objevného, pro zakotvení stěžejní části práce však byly nezbytné.

Kapitoly o zpravodajském odboru naopak přinášejí velmi zajímavá zjištění, která dříve nebyla nikde zveřejněna. Celý text je takřka stoprocentně postaven na informacích získaných pečlivým studiem materiálů z archivu ministerstva zahraničních věcí a z Národního archivu. Pečlivost, s jakou autorka k této práci přistoupila, si zaslouží ocenění. K textu je též přiložena bohatá příloha, která mj. obsahuje velmi zajímavé a zásadní dokumenty týkající se protektorátní cenzury.

K obsahové stránce textu mám tak jen několik drobnějších poznámek. Na straně 4 autorka píše, že „...Vzniku Československa předcházela dlouhý boj českých politiků a inteligence již od poloviny 19. století, který procházel vývojem národního uvědomění....“. Neměli bychom však zapomínat ani na Slováky, kteří se v tomto boji angažovali. Na straně 11 autorka zmiňuje „Malou dohodu“, ale nijak blíže nevysvětluje, o jaké uskupení šlo. Ačkoliv se to čtenář dozví o několik stran později, bylo by zřejmě rozumnější podat vysvětlení již při první zmínce, alespoň ve formě poznámky pod čarou. Na straně 12 píše autorka u Hitlerově fašistickém převratu. Podle mého názoru je termín „fašistický“ v tomto případě trochu nepřesný. Ideologie fašismu a nacismu mají sice mnoho společného, ale přeci jen je nelze zcela zaměňovat.

Při zmínkách o politických stranách používá autorka u jedné strany různých označení, což může být pro neinformovaného čtenáře poněkud matoucí a bylo by vhodnější názvosloví sjednotit (viz např. „agrárníci“, „republikánská strana“, „čs. republikánská strana“).

Autorka píše o „Druhé republice“, přičemž používá tohoto sousloví i ve smyslu označení státního útvaru (str. 18 – „Dne 15. března 1939 došlo k zabránění Druhé republiky

Německem...“). Podle mého názoru se však toto označení používá pouze ve smyslu vymezení jistého období.

Na straně 23 v poznámce 79 diplomantka uvádí v souvislosti s osobou Z. Fierlingera: „Po druhé světové válce se jako člen komunistické strany dostal do vlády K. Gottwalda.“

Fierlinger však v první poválečné vládě zastupoval sociální demokraty.

Po stránce formální je text poměrně dobře a pečlivě zpracován. Autorka dobře odkazuje na zdroje informací a citací. Větší pozornost by si zasloužilo psaní velkých písmen, autorka je používá i v případě neoficiálních označení např. státních útvaru (např. str. 4 – Rakouská monarchie), politických stran (např. str. 9 – Sociální demokracie, Českoslovenští socialisté), ministerstvo zahraničních věcí, se někdy objevuje s velkým „M“ (např. str. 20, 22), jindy naopak s malým (např. str. 21, 22), na straně 84 „ministerstvo Národní Obrany“, „Zpravodajský odbor“ versus „zpravodajský odbor“ (např. str. 92), „první republika“ (např. str. 11) versus „První republika“ (např. str. 25), „masarykovým“ (str. 57) apod.

Větší pozornost by si zasloužilo také používání interpunkce, ve větách občas přebývají či naopak chybí čárky (viz např. str. 2, 6, 9, 16, 17, 18, 22, 51, 57, 69, 74, 83, 85, 91, 92, 94).

Tyto drobné nedostatky, které pravděpodobně vyplynuly ze spěchu při dopisování textu, úroveň diplomové práce do jisté míry snižují. Přesto, vzhledem k zajímavosti přinesených informací a k pečlivosti, s jakou diplomantka při jejich sběru postupovala, doporučuji práci k obhajobě a navrhuji ji hodnotit stupněm výborně.